

Del 1: Torden fra Sinai

Taler: Niklas R. B. Slettevoll

Dato: 16.10.2022

De ti bud kom fra Gud med torden fra Sinaifjellet. Gud selv skrev de ti bud på to steintavler.^{1 2} Disse lovene er blant de mest innflytelsesrike lovene i hele verden og har formet sivilisasjoner, men i dag er det mindre snakk om dem. Hva var disse ti budene, og har de noen relevans for oss i dag? Vi begynner med å legge noen fundamentene for det som kommer videre.

Det er noen grøfter vi må unngå. Den ene er **lovløshet**, at alt er lov fordi vi er frelst. Hvis vi var ment å leve i lovløshet, så hadde nåden vært fattig, fordi den ikke kunne fri oss fra synden her og nå. Men Jesus advarte mot lovløshet, og Paulus forklarer at nåden ikke er en tillatelse til å være moralske relativister.^{3 4} Den andre er **loviskhet**, at vi må følge budene for å bli frelst. Det er umulig for mennesker å holde loven, men Jesus gjorde det for oss.⁵ Men det finnes en middelvei: **hengivenhet**, at vi lever etter Guds bud *fordi* vi er frelst. Vi lærer at Guds gode vilje for mennesker er åpenbart for oss i Bibelen, sånn at vi ikke skal gå fortapt ved å leve etter våre egne bud, men at vi kan leve etter Hans bud, ikke for at vi skal bli frelst ved å leve etter dem, men fordi vi har fått frelsen til evig liv ved troen på Jesus og vi responderer med en helhjertet hengivenhet til Jesus vår Herre.

¹ **2 Mos 34,28:** Og Herren skrev paktens ord på tavlene, de ti bud

² **5 Mos 4,12-13:** Herren talte til dere ut av ilden. [...] Han kunngjorde sin pakt for dere, som han påla dere å holde, de ti bud som han skrev på to steintavler.

³ **Matt 7,21-23:** «Ikke alle som sier til Meg: «Herre, Herre», skal komme inn i Himlenes rike, men den som gjør Min himmelske Fars vilje. Mange skal si til Meg på den dag: 'Herre, Herre, har vi ikke profetert i Ditt navn og drevet ut demoner og gjort mange kraftige gjerninger i Ditt navn?' Men da skal Jeg si rett ut: 'Jeg har aldri kjent dere. Gå bort fra Meg, dere som driver med lovløshet!'"»

⁴ **Rom 6,15:** Skal vi synde fordi vi ikke er under loven, men under nåden? Slett ikke!

⁵ **Matt 5,17:** «Tro ikke at Jeg er kommet for å oppheve loven eller profetene. Jeg er ikke kommet for å oppheve, men for å oppfylle.»

Teologer har pekt på tre funksjoner som de ti bud har. De er **samfunnsbyggende**, **evangeliserende**⁶ og **et moralsk kompass** for enkeltmennesker. Når vi lever etter en bibelsk etikk, så lever vi slik vi er kalt til å leve. Da tenker vi gode tanker, gjør gode gjerninger, har gode holdninger, bruker tiden vår godt, bygger gode relasjoner og gode samfunn.

Det å holde de ti bud er **å leve i frihet**. Før Gud gav israelittene budene, så hadde Han gitt dem frihet.⁷ Frelsen av ufortjent nåde kom først, deretter kom budene som et rammeverk for friheten de hadde fått. Vi er også fri i Kristus, og da må vi leve etter Guds vilje slik at vi ikke faller tilbake i syndens slaveri.⁸

Å holde de ti bud er **å leve i kjærlighet**. Hele loven kan oppsummeres i det doble kjærlighetsbud: elsk Gud og elsk din neste. Hva det vil si å elske utbroderes derfor i de ti bud.

Å holde de ti bud er **å leve i hellighet**. Gjentatte ganger kalte Gud israelittene til å være et hellig folk, annerledes enn de andre folkene omkring dem, fordi de skulle være Hans.⁹ Det samme er sant for oss.¹⁰

Å holde de ti bud er **å leve i lydighet**. Hvis vi skal kalle Jesus Herre, så krever det at vi faktisk underkaster oss Hans vilje.¹¹ Budene Gud har gitt oss er ikke bare «10 tips til et bedre liv» eller noen gode råd på veien. De er befalinger.

Å holde de ti bud er **å leve i rettferdighet**. At Jesus måtte rettferdiggjøre oss, betyr at vi ikke har levd i rettferdighet. Når vi bekjenner at vi overgir oss til Gud, så ligger det en forpliktelse i det om å vandre i godhet og rettferdighet.¹²

Gud åpenbarte loven med stor kraft på Sinaifjellet. Men nåden ble åpenbart av Jesus på Golgata i svakhet. Hadde vi fått loven uten nåden, så hadde vi vært fortapt alle sammen. Men Gud gir nåde og tilgivelse for våre feiltrinn. David skrev en salme om hvor gode Guds bud er, men erkjente samtidig at han trengte nåden.¹³ I nåden er budene lette, så vi kan leve etter Guds vilje med glede.

⁶ **Rom 3,20b**: [...] for ved loven kommer erkjennelse av synd.

⁷ **2 Mos 20,2**: «Jeg er Herren din Gud, som førte deg ut fra landet Egypt, ut fra slavehuset.»

⁸ **1 Pet 2,16**: Dere er frie. Men bruk bare ikke friheten til å dekke over ondskapen, men bruk den som Guds tjenere.

⁹ **2 Mos 19,3-6; 3 Mos 11,44; 3 Mos 18,2-3; 3 Mos 20,26**

¹⁰ **1 Pet 2,9**: Men dere er en utvalgt slekt, et kongelig presteskap, et hellig folk, et eiendomsfolk, så dere skal forkynde Hans underfulle storverk, Han som kalte dere ut av mørket og inn i sitt underfulle lys.

¹¹ **Joh 14,15**: «Hvis dere elsker Meg, så hold Mine bud.»

¹² **1 Kor 6,20**: Dere ble kjøpt med en høy pris. Gi derfor Gud ære med deres kropp og i deres ånd, for begge hører Gud til.

¹³ **Salme 19,8-15**

SPØRSMÅL TIL ETTERTANKE:

- Tror du folk bedrar seg selv når det kommer til hvorvidt de holder/har holdt Guds bud eller ikke?
- Hvilket forhold hadde Jesus til de ti bud? Tenk f.eks. på det Jesus sa om at hvis du hater din bror, så har du allerede myrdet ham i ditt hjerte. Synes du Jesus senket den etiske standarden, eller la han lista høyere?
- Hva krever etterfølgelse av Jesus av oss i dag? Bør det legges mer vekt på å holde de ti bud?
- Hvordan tror du samfunnet hadde sett ut hvis alle holdt de ti bud, eller bare noen av dem?
- Hvordan kan de ti bud virke evangeliserende?
- På hvilken måte kan det være frigjørende å holde de ti bud?
- Her er de ti bud:
 1. Du skal ikke ha andre guder enn meg
 2. Du skal ikke lage deg gudebilder (og tilbe dem)
 3. Du skal ikke misbruke Herrens navn
 4. Du skal holde hviledagen hellig
 5. Du skal hedre din far og din mor
 6. Du skal ikke slå ihjel
 7. Du skal ikke bryte ekteskapet
 8. Du skal ikke stjele
 9. Du skal ikke vitne falsk/lyve
 10. Du skal ikke begjære noe som tilhører din nesteHvordan tenker du at disse kan «fordeles» på det doble kjærlighetsbudet: Du skal elske Gud og din neste?

HØR TALEN SOM PODCAST

Scann QR-koden med mobilkameraet ditt eller gå til www.tabernakletoyer.no/podcast.

Podcasten vår er også tilgjengelig på Spotify, Apple Podcasts, Google Podcasts, Amazon Music m.fl. Du finner den ved å søke etter Tabernaklet Øyer.